

TARN TK polgaş
Profes Töp cöwyleli-
nin organı

„Şın“ solunga piziderinin erttee:
Xuuzunda pizidicilerge:
1 cılda . . . 3 a.— 8 ajdan kudu
6 ajda . . . 1 a.—50 k. pizidişkin
albas

Solun pizider cerier: Töp xarılzaa kontorı, oon
kədəe salıqlar polgaş poştacılarga pizider.
Alaan polgaş yletpyr
cerieringe
1 cılda . . . 6 akşa
6 ajda . . . 4 akşa
„Şın“ solun redaksıynın adrezı: Kızıl-xoora
Revolus şalıv. Şetinkin kudumcuza paşın . . . 2

1936 cıl
dekabr 19 xynynda
№ 100 (601)

(1936 cılda 12 ajnı 3-te radılaan).

TAR-nıñ Profes ewilelderiniñ azıln caarttır tugajında ARN TK prezidiymynın toktaab

TAR-nıñ profes ewilelderiniñ corudar turar azılnıñ talazında po 1936 cılda eleen cediişkiner cedip alğan (kultur mas-salıq azıl, profıkolalar, klup, kızı-pulunnar, ojun-şil, kezeekki pölymner, oon-taa öske). Bndıq polza-taa, Profes töp cöwyleli po-dunın kuyssedip corudar kol-kol azıldarın uftur kaap turar.

TAR-nıñ profesewilelderiniñ Töp cöwyleli polgaş kudukku orga-nizastar, azıln, alban xak-cıttarın orttuzunğa kultur mas-salıq azıld corudup turar polza-taa, ol coruk kış-azıld pe-dideringe, azıldın curumun tu-darınğa idiq peer kıldır turgus-kanı cok, anaa-la xuraldar, sur-guuldar, şil corudup turar, co-gum ol azıldarın pydyrylgenin xyn pyryde kuyssedir sorulgaşn-ğa taarıştıp corudup turar xowar kezylgen.

Ustınde ajtkan cetpes coruk-tun cıldagaan-pile eleen cet-pes coruktar yngen: pir talazın-da TAR-nıñ azıl tyrmyn ıyep, şalıñ xozudadı, tıştanır xyn-ner parımdalaş (colaacıl, par-lakcıl, kyrkino, oon-taa ös-ke) paşa azıldın kolektiftiq ke-reezin parımdalaş, ıyep cıyl-derni xözeilecilernin murnun-dan ıyegil-j peer cıylde kış köwey kezylgen. Iji talazında azılnıñ curumun ışkanar, azı-lğa ejvnde ynes, adminıstras taalgazın xozudadı kuyssedir, şeezin erttirer, azılnğa xar-ıssalga cok, oon-taa öskenin cıyldezin xözeil-ngennerden ıydyrıp turar cıylde iji kezylgen.

Ustınde ajtkan iji şın ewes cıyldezin yngen kol-la cılda-gaan polza, Profesin Töp cö-wyleli polgaş oon kudukku or-ganizastar podunun azılnıñ eedin-ce kışeeninden, kudukku ıyrlernin azıln tıgizer tugajın-da pottuq azıl corutpaanında, kış-pile azıldar turarında ın-dıq coruktar poop turgan pol-gaş namnıñ camdık kudukku organizastar (Kaa-xem, Pii-xem-nin, oon-taa öske) profesin azıln-ıñ uluq uzur tuzalıq poorun am-taa pilbejin turarında poop turar tur.

TAR-nıñ profes organizastar-

nıñ turguzıq azılnıñ kol cıy-ly poor—profesin demokratıq coruun kudukku organizastarın-dan turzık, pezin Profesin Töp cöwyleli xyn pyryde ıyep turar cıyldı kergysken (Profesin Töp cöwylelinde songudup olurtkan kezigyn okta cok, oon-taa öske).

TAR-nıñ profes azıln caarttır sajzradır tugajında ARN TK prezidiymynın toktaab polza:

1. Ustınde ajtkan cıyldezin parımdalar kerge, Profesin Töp cöwylelinin 1936 cılda coru-dup kelgen azıln sula tep tem-deqleer. Profes ewilelderiniñ tur-guzıskunın adaanda ajtkan cıyldezin parımdalar caarttır turguzar polza cogıur:

a) 1933 cılda polgan ARN TK-nıñ 2 tugaar onza plenu-munın ajtkıskın jozugaar TAR-ğa cangıs aaj profes orga-nizastar turguzar. TAR-nıñ pro-fesin xuralın cıqgaş, cangıs aaj TAR-nıñ profes ewilelinin komitedin turguskaş, ol Töp komitet pydyrylgelerde profes ıyrlernin şıut uduırtır kıldır organizastar turguzar. Profesin organizastar turguzıun po jıny-pile organizastar polza, Pro-fesin Töp komitedi-pile kuduk-kı pydyrylgelerde organizastar-ın arazında xarılzaaş ulam-na cook polgaş azıln segiir uzırlıq.

b) 1937 cılda 2 ajnıñ caa-azında TAR-nıñ profes ewilel-dezin Uluq xuralın cıy erttir-erin polgaş uk xuraldı şudurgu erttirerige namnıñ organizas-tar ıdepejliq kirziri alban tep ajtkır.

c) Uluq xuraldı cıyldarda aldn uurgajıarında, kyrekonom-narda, kyrynenin pydyrylge cer-lerinde prof. kezigynneriniñ xur-aldarın murnundan şıut telee-ler songup cıyldar polza co-gıur.

2. Moon songaar Profes ewil-elinin Töp komitedinden tus tus profes organizastarın azıln pydyrylgelerin aaj-pile turgu-zup, olarnıñ onzagaj pajdalınğa taarıştıp tus-tus profesilederi-nin iletkelderin tınnar, tus-tuzu-nın pajdalınğa taarışkan todar-gaj ajtkan pottuq uduırtılga-pile xandıar uzırlıq.

3. Namnıñ xamık organizas-tarında canında turar xamaar-zar Profes ewilelinin organizas-tarın azılnğa pottuq tuzalam-cıñ kergyzıp, xyn pyry todar-

gaj uduırtılgaş perip, olarnıñ azılnğa tuzalazır-pile şıyırak nam kezigynnerinden tomujlar peerin, paşa moon songaar ol azıln tıgizerin kozkomnarga polgaş xamaar-zar nam organizas-tarınğa TAR TK taqzır tur.

4. Massalq kalrak xuraldar, pydyrylgeliq xuraldarın, cıy-dıskınıñ pölymnerin po gaş kezeekki şkolaların azıldarın, kluptar, kızı-pulunnar işinge corudar azıln turguzarda ol janzynın massalq azıldarın plannıq, kış-azıln tınydarın-ğa idiq peer kıldır, pydyrylge-nin programın kuyssedirige tu-zalıq, azıln, alban xakcıttar-ın nam, caaktın toktaaln kuyssedirin teskindir organizastar-ınğa tuzalıq kıldır corudar uzırlıq.

5. Profesin xamık organizas-tarında kış-azıln tyrmyn, oon ol-po cıyldezin cazaarın tugajında, caaktın toktaaldarın, kolektiftiq kereelerni azıln, al-ban xakcıttarın polgaş pottar-ın kezigynneriniñ orttuzunğa prof. organizastar ırgılycı tajıl-bırlar tınyştıp turar, blangıja oon kuysseldezin ırgılycı xınar, tudaqdalıq polgaş kış-taa tal-azında onu ıyep cıccıyır cor-uktarnı profesin şugumu-pile cok kışın ırgılycı orıldazır turar. Kış-azıl tyrmynde ajtk-an cıyldezin xırek kışınğa kuyssedip kelgenin işinde ca-zaarın xıre sanaldar par polza, Profes Töp komitedinden cıy-ır, cogıur cerlernin murnunğa ol ajtkıqların ekki xınar kerg-geş turguzarın cıccıreer.

Profesin azıln tınydar cor-uk polza, pygy nam organizas-tarın podunun politikıq mas-salq azılnıñ pıreezi polur tur. Bndıqın teleezinde, namnıñ xamık organizastar, oon tus-tus kezigynner, profesin azılnğa kirzıp, ol azıln segider tugajın-da pottuq kirzilgelıq polur uzırlı-q tep ARN TK kışır tur. Profesin azılnğa songutkan ke-zigyn uk azılnğa xarılssalgalıq, uk azılnğa sağış cıvaar, ol azılnıñ tugajında podunun nam organizastarın murnunğa xarıl-slaar, ol kezigynnıñ azılnıñ tu-gajın xamaar-zar nam ıyrleri ırgılycı sonıurap, pottuq uduırtılgaş xandıar uzırlıq.

ARN TK targaz Toka.
ARN TK-nıñ xerek
ergelekci Taqıba.

Kaa-xem kozıunıñ Pelbej su-muzun ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralın toktaaln tınyş-tarar-pile nam kozkomunın tar-gazı eş Sarıq-kış-pile po cıld-ın 12 ajnı 27-de pargaz, myn sumunıñ nam, areve kezigyn-neriniñ arattar-pile kattişkan mas-salq xuralın kılğan. Anaa 50 azıq kizi cıylgan polgaş nam, areve kezigynneri parık-la teger cıqlır kelgen.

Xuralın pir tugaar cıyılın-dele xuralın prezidiymneringe 5 kizi songaan, oon taraazı-pile xuralga olurgannarın sanalın jozugaar myn xuralın xındıy-ıq prezidiymınge eşter Toka, Xemcik-ool, Cıymıt tazı, Pajır-nıñ pir ıyıl-pile xol caskar son-gudu.

Oon taraazı-pile ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralın ertken

tugajı polgaş oon tögılyq şit-pirlerin eş Sarıq-kıştan iletke-rielerge, onu xuralga olurgan-ner koncuq kicceengejli-pile tınnar olurdıar. Iletkel tengen so-onda 10 kizi ajtkıq salgan, on azıq kizi şygıncılep, sanal per-gileen.

Ol xuralga cıyve cıgaalap tur-gan kiziler polza, ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralın toktaaldar polgaş oon tögılyq şit-pirlerin koncuq pajırlar xıleer alış-şaan, am moon songaar corudar azıldarğa todarğaj sana-lın perip, blangıja poop turar kışka uduı mal cıdarpaş tees azıln ırgılycılep corudar, con-nın pizik pilbes pajdalın uzut-kaar, orannıñ pydyrykcy kys-terin sajzradır tep cıgaalap tur-du.

Oon xural taran soonda tus-

tus arıannar-ce myn 10 tugaar Uluq xuralın toktaaln tınyş-tarar-pile kad, xar ezer talış, xıyrek kışır peer şdamıkkaj kizilerni tomujlar ıydyrgeş, ol cerge 9 xonukta ırgılycılep azıl corıttıubı.

S. P. Lopsan.

Kızılın kattişkan şkolazının örenikcileringe, po cılda 12 ajnı 14 te, Kultur jaamyzında eş A. Xerel 1937 cılda solunın cıyır alınar tees 16 akşa 25 kış. tuzalap pırgenin xıleer algaş, koncuq iziq pajır cedirdim.

Şkolada ARN ıyrynın
targaz Sendaz.

EŞ STALIN—

1879 cılda 12 ajnı 21-de tereen

Eş Stalin polza, pygy telegejnin revoluzunın uluq ertemniq paşklar—Marks, Engels, Leninin uluq xereenın ulamcıl-aksız polur.

Eş Stalin polza, picciinde koncuq perge tyrengi pajdal-ıyq coraan, 15 xarılın tura-la revolustun şimceeşkinin-ge kirzıp kelgen.

Eş Stalin polza, Leninin en teere örenikcizi polgaş revolus-tun xeree tees kad azıldar kelgen ezi tur.

Eş Stalin polza, Uluq Oktabrının sosialıyq revoluzunın peletkelin corudup turar yjede polgaş öeskyr tiilep turar yj-ede Lenin paşklın en cook, en ıdepejliq, en ertetiq, en tajıncı ezi turgan.

Eş Stalin polza, SSRE-ge xamaattı tajınnıñ yjezinde kızı şeriqinın tajıncı kyzın ewileder, ıstıkkı, taştıkkıñ kontr-revoluzun tiilep pazarın xandıarın.

Eş Stalin polza, paşkl Lenin mōccen soonda SSRE-nin maadırlıq Komunıstıy (bolşevik) namnıñ paaştıncıy polgan.

Eş Stalinın paaştalgazı-pile SSRE-de sosializmın tudıuş-kunu tiilep, angı cok sosialıstıy niittileldi turuzup algaş, pygy azıln arattarın amıdılın caagaj, öeryşkylyq, kul-tırlıq poldur tugajında kizi-törelgettennin tögızynde kō-zılween uluq azıl corup turar.

Eş Stalin polza, picci-taa amır cokka, uluq-uluq pırgeler-ge torulajın, kadıq temir-teq maadır kızı-pile proletariat polgaş xōj tımen massan pir tiilelgeden pir tiilelge-ce edert-pı paaştap kelgen polgaş paaştap corup olur.

Eş Stalin polza, pygy telegejnin xamık tipterinin tarlatkan arat tımeninin kancaar-taa aazok xan ınak paaştıncıy polgaş paşklı polur.

Eş Stalin polza, kizi tōrelgettennin tögızynde caa yjeni azıldar turar telegej kışında pir tugaar sosialıstıy kyryne polur—SSRE-nin caa Konstituzun, ertemniq paaşı-pile podap, tajıncı xolu-pile kılğan polgaş oon pydyrykcy polur.

Eş Stalinın adı polza, telegej kışınğa kajaa-taa uluq ertemniq paşklar—Marks, Engels, Lenin suqların aldarıy attar-pile kad cıylas corur polgaş pygy telegejnın tarlatkan arat tımeninin xostalrın tiilettirbes tugu polur.

Eş Stalin polza, pygy telegejnın revoluzunın şavı polur Komunıstıy Internasionaldıñ paşklı.

Eş Stalin am-taa uzun nazı nazıy, telegejnın tarlatkanna-rın xostalrın xereen am-taa ır cıldarda paaştap, paş-klazın!

Eş Stalinın tereen xynynde pistin Tıva Arat Respublik-tın arat tımeni revolustıy pajırıy cedireel!

Kajgamcıktyy xan ınak paşklıy Uluq Stalin telgerezin!

TAR-nıñ nam, cazaan paaştıncıy eşter Cıymıt tazı, Toka
polgaş TTK-nıñ oralakı targazı Tırlazıkkı

Cōen-xemcik kozkoobı, 1936 cılda 4 tugaar kvartalında tiin sadır alırnın plān 60 mun turgan polza, dekabr ajnı 1-de kuyssetkenis 91.069 ijk-pe, 151.78% poldu.

Mal polgaş kultur azıln-pile cergeleştir, öske sadır alıyş-kınnarın ertetiq organizastar corudarın xıleenip tur-pis.

Lama, Sundıj, Lopsan.

Oruk tuttungan

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin Konstituzun (Yndezin xoojluzun) padylaar tugajy

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin Sovetlerini 8 tugaar Onza Uluq xuralynin toktaadary polza:

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin Konstituzunun (Yndezin xoojluzunun) telebilelinin cogaalyn, Uluq xuraldyn Redaksy Komizyndan klyp kelgenin jozugaar padylaar.

Moskva, Kremil
1936 c. dekaar 5-te.

Uluq xuraldyn prezidiymy.

SOVET SOSIALISTIQ RESPUBLIKTARNYN EBILELININ SOVETTERININ 8 TUGAAR ONZA ULUQ XURALYNIN TOKTAALB.

SSR Ebilelinin Teedi Cöylelin-ce songuldalar tugajy

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin Sovetlerini 8 tugaar Onza Uluq xuralynin toktaadary polza:

SSRE-nin caa Konstituzun jozugaar songuldalar tugajyn-da tyymny cogaadyr padylas, paza SSR Ebilelinin Teedi Cöylelinin songuldalarynny xussaazyn toktaadaryn SSR Ebilelinin Tör Kyysseki Komitedinge taqyzyr.

Moskva, Kremil
1936 c. dekaar 5-te.

ULUQ XURALDYN PREZIDIYMY.

SOVET SOSIALISTIQ RESPUBLIKTARNYN EBILELININ SOVETTERININ 8 TUGAAR ONZA ULUQ XURALYNIN TOKTAALB.

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin caa Konstituzun (Yndezin xoojluzun) padylaanyn jozulap pajyrlaarynny tugajy

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin Sovetlerini 8 tugaar Onza Uluq xuralynin toktaadary polza:

Sovet Sosialistiq Respubliktarnyn Ebilelinin caa Konstituzun padylaanyn jozulap pajyrlaarynny Konstitustu padylaan xuny-dekaar 5-ti—pygy ulustun pajyrlaly klydyr carlaar.

Moskva, Kremil
1936 c. dekaar 5-te.

Uluq xuraldyn prezidiymy.

SSRE-de Ulustun Oran kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz turgustungan

SSRE-nin Sovetlerini 8 tugaar Onza Uluq xuralynin padylatyn SSRE-nin caa Konstituzunda kirgenin parymdalaş, SSRE-nin Tör Kyysseki Komitedi 1936 c. 12 aynyn 8-te niitti ebilelinin Ulustun Oran kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz turgustungan.

SSRE-nin Ulustun Oran kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz turgustungan es M. L. Bakimovny tomylaan polgaş oon iji oralakcylaryga ešter M. M. Kaganovic-pile R. A. Maklevic suqlaryn tomylaan.

SSRE-nin Tör Kyysseki Komitedin oon ynaş toltaatkan polza, Ulustun Oran Kamgalaar Yletpyrynny jaambyz turgustungan telebilelin aj xussaaz ištide klygaş, SSRE-nin Uluş Komissarlar Cöylelinige Ulustun Oran Kamgalaar Yletpyrynny jaambyz klyp kelir tep toktaatkan.

SSRE-nin Ulustun Oran Kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz polza, SSRE-nin aar yletpyrynny ezyldezinge, en blangya oran kamgalalynny yletpyrynny ezyldezinge koncuq uzur-tuzal-lyq.

SSRE-nin Ulustun Oran Kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz polza, pygy telegejinin tarlatkan arat tyminin ada curttu polur—Sovet Ebilelinin oran kamgalalynny kyzynge koncuq uluq uzur-tuzal-lyq.

SSRE-nin Ulustun Oran Kamgalalynny Yletpyrynny jaambyz polza, SSRE-nin telegejge aldar-lyq ep tajynn politin kamgalaar-lyga uluq uzur-tuzal-lyq.

Ispanda faşistiq yjmeen yrgylyevy-şaan

Ispannyñ najssylaly—Madrid-xooraj-nyñ cannda caalazyp turar caanyn pajdaly

Franzy ulustun parla'gazyñ medee'p turarından kerge, dekaar ajyn 1-nin ertinde Madrid-xoorajnyñ paryn songu cygynde 20 kilometr cerde turar Voalimoris tep cerde cazaş şeriqleriniñ turup turgan cerin-ce yjmeenciler koncuq şyngy xaldaşkyn klygan. Oon anaaz 3 şak ištinde kancaar-aa az-cok tulışkan. Yger-poo-pile cerseq-letingen, respubliktyñ şeriqleri yjmeencilerni tidir ojladykan. Yjme ncilernin talazynan cazaş şeriqleriniñ turar ceringe kattap xaldaaşan oraldaşkaş, cediişkin cok polganyñ soonda cazaş

şeriqleri udur xaldaaşkyn cor-utkan.

Madridtyñ paryn talazynan paza tulcup turar.

Angli ulustun solun parlalga-zyñ medeelep turarından kerge, ertken cedi xonuk ištinde Madrid-xoorajdan 60.000 xereezenner polgaş piccli uruqlaryn keryup yndyrgen. Myn keryer coruk blangya seelgy xynner ištinde oozum corup turar, cyge teerge, Madridtyñ conu polza, ol kavynda caa oozumnap turar-lyñ uzurunda xoorajnyñ kaar xonny cokatlyp turar.

(SETA).

Kyzydan SSRE-nin kyryne klygaaryga cedir cysaan-pile polgaş kooş-pile coruur klydyr tutkan oruktu cazaşkyn komizy po clydyn oktavr ajyn 30 nixynynde paastajy teknik xnal-dazyñ corutkan, nojavnyñ 20 de pyryn mazyñ yze xyleep alyr xnal-dazyñ corutkan. Uk komis oruktu azyqlalga koncuq ekki laaryştyr tuttungan tep xyleep algan polgaş TAR cazaşkyn tok-taaly jozugaar uk oruktu po cly-dyn nojav ajyn 1-den egeleeş „Sovtstrans“ tep aksionerliq eylelge oon erge'ep azyqlaar klydyr şilcidip pergen.

Encang-ş, tuduqularga taas-kan sorulga polza, toktaatkan xussaazynan kaaş xonuk xozudaan polza-taa, pyryn kyyssetingen.

Po oruktuñ mlyncar tuttungan-ny Tava Arat Respublikka azy-lagaj, kultur, politik talaz-pile kajy xire uzur tuzal-lyq polurun cugalaar-taa cyu poor, ol-taa podu todargaj poldur.

SSRE-pile TAR ulustaryñ ar-azynda pzyb-pile turgustungan najraldy moon songaar moon-taa arttyk xeqzyderde ulam uluq argalyq polgan. Po oruktu tutkany polgaş Uus orun tutkanyñ xaraazy-pile po iji xatunma najraldy curttaryñ ar-azynda politik, azy-agaj polgaş kultur talaz-pile cooksulazyp xarylazyp coruu ulam-na tyrgen, ulam-na yrelq poor sajyzaar.

Oruk xyleep alyr tugajynda azyldy po clydyn oktavr ajyn 3 ten egeleeş nojavnyñ 20-de tooskan cazaş komizynny şilciler xynaany jozugaar uk oruk polza, coguur taalgaga taaryştyr

tuttungan polgaş teknik talaz-pile cugula xolaaqaldyq cyyl-derin xandyr turar, cizeeleer-ge: oruk masterleri polgaş oruk septekclerine oruk klybny tur-gaar tutkan pazyñnar polgaş kavyryqlar, xoolajlar par. Oon pile cergelestir cazaş komizy tus tuduškunyn cerpesterin paza oruktu xyleep alyr xynynge cedir klydynmaan cyylclerini temdeq-leen.

Endyq polza-taa, oruk pir-tee tuttungan teleede, ol tugajynda sagyş covaar-taa cybe cok teer polza, ol kancaar-taa polbas iji. Kandiq-taa oruktu, blangya tap-tap cazaş klygan oruktu tus cer-nin materiaaldary-pile septep tap-tap klyp turar, yrgyley xlyp, azaar xajy-arap turar negetin-lyp turar uzurluq. Todargajlaarga, tuttungan oruk onu emge ses-ke'lyq azyqlaaryn, onu curumnuq edileerin polgaş klybny-taa, caji-ly-taa oon coguur septelgezin corudup turar neget turar (xar camyn aştap turar, casky suq yreer den kamgalaar, ongul-cingildengen cerlerin teskilep tuqlap turar polgaş oon-taa es-ke). Oon angda, oruktu azyqla-ar şynarın pedider teleede, cly-clyda-la onu segidip turar uzurluq.

Endyqnyñ teleezinde, caa oruklaryñ tudaryn-taa polgaş am tuttungan oruklaryñ azyqlaaryn-taa ergeledir-pile TAR-ga oruk xereen ergeleer alban cerin tur-guzar tugajynda, po clydyn no-javr ajyn 2-de cazaş cerinin yndyrgen toktaalyga pajyş cedir-ter uzurluq.

Manaa uk tuduškunnu coru-darda tavazyp turgan pargeler-

ni paza temdeqleeri cugula. Ol pargelerin kolduq ynyr turgan clydagaannar polza, kaadyr pol-gaş şaq agaarın paza oon-taa eskelernin talalary-pile Tava Ar-at Respubliktyñ onza pajdalyñ xaraazyndan, uk oruktu polza, en-ne paastaj tudup turarınny xaraazyndan, teknik talaz-pile xandyraida polgaş eske-taa xan-darylga talaz-pile xandyraida tuduq organizazynnyñ töp cerden brak turarınny xaraazyndan endyq pargeler ynyr turgan, oon ynaş, cly pyry kyzyn, cazyñ sa-janny azyldy xarylazyp xarylzaa paza ystyp turgan.

Bucaarga, ol pygy pargeler ynyr turgan-taa polza, Sovet Ebilelinin talazynan xatunma-nyñ tuzalamcynny keryzyp tur-ar polgaş TAR cazaş polgaş TAR-da SSRE-nin Pyryn ergeliq telee cerinden oruk tuduunga cugula podal sagyş salyp tur-ganyñ xaraazy-pile oruk polza, tuttungan, xyleep aldygan polgaş azyqlalda egelep kiirtin-gen.

Encangş TAR-da pir tugaar kulturlyq oruk tuttungan.

Oi oruk mlyncar tuttungan-nyñ soonda, TAR-da oruk tuduškunu kancaar-taa az-cok uluq pazyñny xeqzyr, am brak ewes kelir yje ištinde Tava Ar-at Respubliktyñ oruk tuduškun-nyñ cetkileri ulam tutcup kal-varyp, oon xaraazy-pile ulustun azy-agaj, kultur turguzuşkunu, TAR-nyñ tuskaj togunnaanyñ pzyqlaaryñ xerec ulam pur-ungaar tepşir xeqzeen turzun tep kyzeer tur-men.

Tuduqun targazy
inzener Kurbatof.

Tipograf kolektivinde RTO kezigynneri, RTO-ga akşa polgaş cybe-pile tuzalap turlar

Kyrtipograf cannda RTO yyr-ynyn 1936 clydyn 12 ajyn 12-nin xynynde Kanton komununyn 9 cly polgan ojun tavaryştyr cly-lygan xuraldan Ispannyñ arattar-lyga polgaş eske-taa cerlerde revolustun xeree tees, am-lyñ-lyñ xajyralaaryñ maadylyq tem-isseyip turar es-şerlerge tuzalaar tugajynda akşa polgaş eske tu-zalaan cyylclerini manaa todar-gajlaarga polza:

1) Nasional tava cagy ton-nar tuzalaan ešter: Kyrtipograf direktoru es Mun-zuk pir torgu ton tuzalaan, „Xostuq arat“ solunnun redaktoru es Koncaj pir cyscyston, „Şyn“ solunnun redaktoru es Lyndyp pir torgu ton, es O. Sunduj pir torgu ton, es Pazyp-oal pir pic-

cil uruq tonu, xereezen es Cys-synmaa pir piccli uruq tonu, xereezen es Pyyzel pir piccli uruq tonu—mlyndyq 4 uluq kizi-nin cagy tonnar, 3 piccli uruq-lar tonnar, kattyşkaş 7 nasional tava tonnar tuzalap perdiler.

2) Akşa tuzalan ešterni todargajlaarga polza:

Kyrtipogr finy teknik direktoru es Pejsaxovic 42 akşa 60 kóp. es Makarof 27 akşa, es Lukanin 10 akşa, es Xovenmej 10 akşa, es Legkof 10 akşa, „Areve şyn“ solunnun redaktoru es Kalzan 5 akşa, 3 kóp, es Şyrat U. 5 akşa, es Seveen 5 akşa, es Samba 5 akşa, es Idam 5 akşa, es Pilccir-oal 5 akşa, es Cis-su-ly 5 akşa, es Sorokin 5 akşa, es Pocco-oal 5 akş, es Samba-

lyndyp 3 akşa, es Kyrbaa 3 akşa, es Cymba 3 akşa, es Aq-vaan 3 akşa, es Braznikof 3 akşa, es Arakcaa 3 akşa, es Mitjaşkin 3 akşa, es Kurbatof 3 akşa, es Makarova 3 akşa, es Gurkova 3 akşa, es Mogelev 3 akşa.

Oon angda 2-1 akşa tuzala-annar 24 kizi, paza 50-60 kóp-ejek tuzalaannar 2 kizi. Pygy ešternin tuzalaan akşazy şuptu 199 akşa 15 kopejek polgan.

Cer-cerde RTO yyrleri pistin yyrden yleger algaş, RTO-nun akşa xorengizin klybnyadyr RTO-nun azyñ sajyradlyly tep kly-gyyp tur-men.

Kyrtipografa RTO yyrnyñ targazy M. Samba.

Kajgamcıktyq solun kino kerdybyş

1936 clydyn 12 ajyn 4-ten 6-ga cedir, Tandy kozuunynnyñ tavy—Paj-xaak-xoorajga Kyzy-xoorajdan cugalaar kinonu es Pajyş-oal ekker kerygysty. Ekker kerygysken kinolar polza:

1) Tava Arat Respubliktyñ 15 cly polgan ojunnyn tugajynda kaj-gamcıktyq solun kino poldu, blangya ol kinoga pistin xyn-dylyq paastancylaryşy ešter Xem-cik-oal, Cyrmittazy, Toka suqlar keştyr kelirge, pygy keryk-cyler koncuq pajyrlap adyş cas-kap turdular.

2) Sovet Ebilelinin curttunga xamaaty tajyn poor turda, kon-

cuq maadyr soruktuq komandir Capajetin tugajynda, pygy tele-gejge aldarzaan kajgamcıktyq solun „Capajet“ tep kino poldu.

Myn kino poor turda cook kavyñny tava polgaş sovet xama-aty arat con koncuq xeyj-pile cyqlap keep keryp turdular.

Po mlyndyq koncuq kajgam-cıktyq solun, teegce keryybeen cyylly, kaaş mun clyda tarladyp coraan arattaryñ keryp turar coruu nasional revoluzu-pile tly-lygan, pistin xajyraldyq nam, cazaavystyn ascy xavyjaazy tur.

Tandy kozuununda
Ş. Lopsan.

Cylyzynyñ kadyp kadara pergen

Pil-xem kozuunynnyñ Pajan-kol sumuzunyn arat connar, sumu cagyrgazyñnyñ ajtyşkyn paastal-gazyñ jozugaar, 1936 clydyn 11 ajyn 14-ten egeleeş, myn ajyn 30-ge cedir uruk-suuruktap ka-

dyr turgaş, 235 cylybnyñ pir cerde, tuskaj kizide maldadyr kadartty perdi.

Cylyzynyñ katpaan ulustar am-taa ekker kadar poor tep ide-geer tur. Ojdup-oal.

Mizit-torzunyn ыtkan tavyzynyñ men typtym

1936 clydyn nojav ajyn 3-te yngen № 87(588). „Şyn“ sol-unnyn 4 tugaar ajynnyñ 1-2 tu-gaar oduruntyn en adaanda „Kaaş mal sadyp alganyn tva-va“ tep Kyzy-mazalyk-a es Mizit-torzunyn ыtkan san tavyz-yn meen tyrkanyñ polza:

№	Maldyn ady	Sany	Örttee ak.k.	Tyny ak.k.
1.	Şary	17	2	25 29 25
2.	Puga	17	1	52 25 84
3.	Inek	11	—	75 8 25
4.	Xunan	16	—	625 10
6.	Moldurga	43	—	62 26 66

Şuptu: 100 100/00

Tajylyb: Xunannyñ örttee polza, 62 kóp-jek polgaş carttyk pol-ur tur.

Ylegeritq stanzda OJDUP.

Tozu xereezennernin şaandakky polgaş am yjede topcu pajdaly

Tozunun arat conu, 1921 cýldyň munnunda feodal-teokrat idegetternin xolunga kaş cyyl kaşyq perge azyq cowaňny edilep coruur şanda, pistin xereezenn con er ulustan-taa tora xilincek cowaňny tabarşy coraan. Cyl teerge, alg-kees şaşaş satyşy, ulus tere xereenge kirzir erge mernaj cok coraan, oon pir cyyl todargaj parymdaazyň ar kerge, ıncaarda pistin xereezenn azyt-cazyt cerge mýncap ылазыр турганнар:

—Er-le polup tereen polza, Ergi curtun kaqwas-la ijk. Ool-la polup tereen polza, Oran curtun kaqwas-la ijk. —ter ылап coraanнар. Po cizek cuny ajtlyp tur teer polza, ol yjede xereezenn azyt perge cowaňga tutturgaş, anaa cugaal-pile koncuq xomudap, paza oon uşunup alyrnyň argažyn podap turgan ol tur.

Ol yjede xereezenn kizide an-naar-tinnee erge cok turgan. Po tugajynda feodal-teokrat idegetternin puruu xurmak surttaaly polza, „xeree-cok kizi, xilincek klyp, an-men tynnga xaldaar polza, oon xatunmazynga nygyl racet polur“—ter ş-zyň jozulaldyň pydylyk coruu-pile xereezenn conu pir-taa pydyrykcy azyl-ce cookşulatpajyn, xar gýn

cyq-le oq eeleer kadamşy pol-durup coraan polgaş. Po tuga-jynda pistin xereezennernin pa-za-la azyt-cazyt cerge ылазыр coraan polza:

„Er-le polup tereen polza, Eder pooluq polgaş erttik. Ezim cerden arga cerden, Elik ady cerge erttik. Aşşak polup tereen polza, Adar pooluq polgaş erttik. Arga cerden ezim cerden, An-na ady cerge erttik“

—ter ылазыр coraan. Po cuny ajtlyp turarby teerge, xereezenn ulus töggyzynden peer, ulustun azyl-agyňga kirkşep, feodal-teokrat idegetternin yzel podal-gazynga taarşpajyn, anaa cugaal-pile şuut udurianşy şadabas polza-taa, cogaal-pile pydyu udu-r-l-nyr coraan todargaj keştyr tur.

Am tus curika 1921 cýldan egelep, nasional revoluzi oeskyr yngenden songaar, Tozunun xereezennerni am kandyş appargan-pis? Şuut segleerge, şanda ol tairlaqdalga coraanşystan us-cok ekerlip, caryk xereldi, azyk aigadan, agaaryq pedik taqda keryp xonup algaş ыкаş, xereebis azyk, al podubus omak-sergek, ulus-tere, azyl-agy xereenge er ulus-pile tenge kirzip, yzyk-pizik piliklik, nasional revoluzi nam, cazaawşyň cer

şyn uduirtulgaşy-pile kizi-torel-gettennin töggyzyng kazaan-taa kerybşen cýrgalyq caagaj, kul-turlyq amadyra-da curtup turar tur-pis.

Ol 1921 cýlda polgan nasio-nal revoluziun accş-xawşaz-ly-pile pistin Tozunun xereezennerni arttanda annap-tinnee turar ap-pargan. Cizee-erge, Uluq taq sumuzunun xereezennerninden 1935 cýldyň kyzynynde 2-3 xire xereezenn tinnep aattangan polza, 1936 cýldyň kyzynynde 6-7 xire xereezenn tinnep corup turar. Po cuny ajtlyp tur teer polza, xereezennerni TAR-nyň xamaaş-pas pot ergezin kamgalaarynga po cizmektin texnolinge oerenip podun şeriqzidip pelatkenip tur-ar ol tur.

Am pistin xereezennernin kol sorulgaş polza, cookta caa poop ertken ARN nýn 10 tugaş Uluq xuralyň toktaal şitpirleri-pile ekki oerenip tanyşy, oon iştinde ajtkan cyilderni xerek klyng-pottandyr kyyssediris cugula polur. Blangya mý azy-lyň oştyr xozzyderinge ider-keşly kirzip, 1937 cýlda pizik pilbes pajdaly kolduunda uzut-kaar ter ajtlyşkany cedip aly-lyňar ter Tozunun pygy xereezennerni klygyr tur-men.

Tozu kozuunu Uluq-taq su-muzu xereezenn T. Najdanmaj.

Kyzyl-xoorajnyň xereezennerniniň ylegerin kodee arat xereezennerni azyqlaar

Kyzyl-xoorajda curtup turar xereezennerni polza, erttem kultur, azyl-agy talazy-pile piliskini kodeenn arat xereezenn conun-dan kaş tapkyr uluq polur tur. Oon todargaj parymdaalaryň ar kerge, xooraj xereezennerniniň xej kezi alban azylda polgaş cyzyn-paazyň surguul cerlerinde oerenip turar. Cizee-erge: azyl, alban organizastarynda maşinak-şy, sanakşy, caryga, paza em-nelge cerinde sastralar, pošta cerinde telefoncular, stolovajnyň azylyň xereezennerni, sanakşy surguulunda xereezennerni, şokkar şkolada xereezennerni teen ыкаş oon-taa oske kizi pyry onaalga-lyq, azyldyq polur.

Moон xaraazy-pile Kyzyldyň xereezennerni: Kulturluq-taa, polit. piliskiniň - taa, azyq-seber-taa, ketken xebi-taa silik, et-sa-bi-taa elbek, olurar oran-suuru-taa pa-zyň palgat polur.

Am mýndyq polganda Kyzyl-xooraj xereezennernini kol sorul-gazy cyu cyvel teer polza, xej nittin azyl xylelgeziniň talazy-

pile onaaşkan azylyň ekki şyn-arylyq kyyssedir, oon arga texni-inge oerenip alyr, xej nittin ekki turanşy azyldarynga kirzip, anaa ylegerliq azyldar polgaş blangya podunun polit. piliskiniň erylidir sorulga-pile kezeekki carylyşkany kicceelderinge kirip oerenip polur. Am xuu talazy-pile alarga azyl albanlyq xereezennerni polza, azylyň soonda, surguul xereezennerni polza sur-guulunun soonda olurar paazynga kelgeş, olurar turar oran suurun aryqlap aşap şeberleer, aaş-cem-in aryq-seber klyp ciir, ketken xebini yrgyly cyu, cunar paazynga yrgyly kirip turar uzurlyq.

Ystynde ajtkan sorulgaş Ky-zyldyň xereezennerni kalbaa-pile kyyssedip turar pis-pe? Cok, eş-ter! Camdyk iji cangş xereezenn ergeşer polza, azyl-agy cer er-inge kirip algaş, ol azylynga soruurgabas, podunun polit. piliskiniň erylidip alyrny podabas, xar gýn oon ornunga alaa-samyň coruk klyr teen ыкаş erginin pydylyk cacyl pajd lary am-taa eweş ewes par. Oon angş-

da xoorajda azyl alban klybas, surguul klybas, cygeer-le paзын ezi polu pergen olurar xereezennerni paza iji cangş par. Ol ындyq xereezennerni xural-suqlaaga pezin kelbes polur tur.

Po cetpes pajdal cyuden yn-yp tur kee teerge-le, xereezennerni polit piliskini am-taa kudu poop turarandan ynyp keep turar tur. Mýndyq cybe teleede, am moon songaar kol sorulgaş polza:

Ystynde ajtkan cetpesterni moon songaar cok klygaş, cook-ta caa poop eriken ARN 10 tugaş Uluq xuralyň toktaal şitpirleri-pile ekki tanyşy oer-enip, ol töggylyq xuraldyň ajt-lyşkany xerek klyng-pottandyr kyyssedirin teskindir, pygy xereezennerni kyzuysy cangş klydyr şyly ewildezir-pis. Blangya 1936-37 cýldaryň kly-zynda xooraj xereezennerninde pir-taa azyl cok, pir-taa surguul cok, pir-taa pizik pilbes kizi tur-bazyň ter klygyrdym.

Tolgar.

Kyzyl-xoorajnyň adaanda Tonmas-suoqda olyk vazazyňny caa suuru

Kyzyl-xoorajnyň adaanda Ton-mas-suoqun alyd talazynda xavakka, 1936 cýldyň 7-8 ajlarynda xozugor ergen-taa cok turgan cer cybe. Mýndaa cookta po 12 ajlyň saazynda paryp kerymge, Taba ter koop olyk vazazy tur-guzup kaan, pir-le uluq xooraj polgen cer tur. Po xire klykaş iştinde olyk ыlgar pir uluq paзын, alban klyr ceri-pile kyzyl-pulun kattaj klyp kaan, paza cedi oq işt olurar pir uluq paзын, pir şejbek uluq sklat polgaş pot ulus olurar pir ter-belcin paзын kyla tirtlyp al-gan turar tur.

Ol cerde azyldar turar ulus 30 azyq. Olaryň azyldar turar pajdaly koncuq curumnuq. Cyl teerge, targazy kizi pir şak pol-gaş-la takrylaar kongazyň taq-zadyr-kaar, azylynnar pir tenge

5 minut xirede takrylaaş, oon ыt-şimeen cok azylyň klyr tur-ar.

Am ol olyk vazazyňny cetpe-jin tudap turar cybezi polza, ul-us olurar paзын cogundan cam-dyk azylynnar xoorajda keep xonup turar polgaş camdyk ыnda curtup turar azylynnar oere-dilge talazy-pile tudadqar turar. Po tugajynda baza ergelekci Ojdup-ooldun cugaal turar polza, moon songaar paзын pal-gatka cettigip algaş, eksportun planş kyyssedip, uluq azyldy erttirgen soonda oeredilgeni or-ganizastap egeleer-pis ter turar.

Men podaarymga, olyk baza-zynga carylyşkany pelgymyn ta-rý organizastap turgussa ekki ыкаş. Cyge teerge, ыnda pelen kyzyl-pulun par tur, ol cernin curtakşy conu paza 30 cýgam

xire tur. ыncaş, carylyşkany pel-gymyn xyn şanynda klyr ewes, cedi xonukta iji uday-la polur-la polgaş. Bndyq teleede, carylyşk-ny pelgymyn turguzarga, ындyq-la moondak polbas, xar gýn azylynnaryň polit. piliskiniň erylidip alyr coruktu pir kol sorulgaş poldur uzurlyq pol-gaj.

O. S.

Cazalga

1936 cýldyň dekan ajlyň 12 xynynde yn-gen, № 98 (599) „Şyn“ solunnun 2 tug. ar-nynda „Sovet Etileriniň pygy uluzun py-gy-le par et xerengil pajlaa“ ter ege atlyq uluq cyildyň paşajly odurumun egezinde „Sovet sosialistyq respublikamny ewil-li pol-za, 21.358 terselcin kilometr tebiskeer curtly-lyp turar“ ter, mun tep ses cokka puru par-lattaganan am „21.353 mun terselcin kilo-metr“ ter cazap nomcur tur.

Kluptun azyly een pajdalyda

Kyzylda „Şaqdyr-syryn“ atlyq, xoorajnyň en uluq klybu par. Ol kluptun azylyň polgaş alban xarlar on azyq. Olaryň cyq-le klup azylyň corutsun teş, cogu-ur cerinden paza pir alban ceri ыкаş klydyr turguzup kaan pol-ur cer cybe tur.

Po kluptun kultur massalyq azyly turgustunup keerden peer-le ындyq koncuq ekkeewes cor-up kelgen. Po tugajynda areve TK-dan 11 aj yjezinde brigat ynges, kluptun kultur massalyq azylyň cetpes tep temd-qlees, klup azylynnaryň cookku yje iştinde corudar azyldarynga to-dargaj sanaldaryň pergilced pol-dur.

Ol brigattar coraandan songa-ar klup ceyileli podunun xoor-ajda idepkeşitleriniň cýp algaş, ojun-şii, ы-şoor, sport, cogaal pelgymyni targuškaş, olaryň pa-aytar tus-tus kiziler tomujlap algaş paza pir cedişkin-ne tur. Bndyq polza-taa, kluptun iştik-lyy-savay pajdaly am-taa cur-umcudup ap şadabaan.

Cyl teerge, keze poorga-la 5-6 şaktan songaar xoorajda ebi-lel cok iji cangş tenek-munak xamaaş-taa, taba-taa anyjak ool-dar, klytar cedip kelgeş, ыnda-mýnda xyreşken, ыnda-mýnda caryşkan, syryşken, ekki-paak segleşken turar polgaş tanylaar erelge ton xebini uzulvayşy, ebi-lel cok ыnda-mýnda kizi paзыр-kaa-teq, „aqbaangaj“ ыкаş ar-zalaajnyr xalyr tyzyp turar. Bndyq kizilerni pirezil—Sovet-tranşyň garazynda Tembirel pol-ur. Ol ыкаş „sport, ojun-şii pel-gymy klyp turar ulus-pis“ ter turar kezek xamaaş ooldar par. Oon angda kluptun iştine taak-ry tirtpas ter curum turda-la, blangya porbak temirler cuup oynaar cerde pir-le tuman-teq klydyr taakrylyp algan turar cyyl yrgyly keştyr turar.

Paza kluptun ystyky kadyn-da, xamk xlydyq xozzym, yrer xozzym teen ыкаş, koncuq ert-tektiq polgaş piske talybas cy-ilderni ыnda kajda ojnay turar

polza-taa, kolduunda cadagaj pe-şynda eenzirej pergen cýdar, xly-dyq xozzymnyň xlydar cok, yrer xozzymnyň asky cok, ыnda-mýnda ыjlgylaj pergen cem-dik cyveler „ыqlap“ cýdar. Oon xolduq la kizi klyp pargaş ojnay-taa turar cybe tur, onu podaar-ga, camdyk suq meeliq tenek kiziler oorlap ap-taa turar ma-gat cok coor-ijly on. blangya 12 ajlyň 15-ke cedir-le ol-la xozzymner arazynda, şynap-la pistin cerde cok skripke tep, so-vet ulustun pyzaancşy cýdar, onu taanda-la kamgalap alyr ap-tara xarzak kancap talybas cy-be tep! Onu podaarga, klup azy-lynnary taanda cogenciq turlar-am.

Blangya klup direktoru Mom-buuzaj polza, keze klupka cyq-le porbak temir cuup oynaaryň aajly-pile turar poordan paşka, şynapla klubunun azylyň xara-galzap kores, tus-tus adakly azylynnaryň şy tolgabas, cygeer-le „alban kizizi“ appargan paзыр turar. Paza ol cerde porbak temir ojnadyr turar Ertine tep kizi, kluptun ceyilel kezigyny kizi xirezinde, ol kluptun azylynga cangş-taa sagazyň salbas, xa ja keep porbak temir ojnadyr, ooda oozun ej-şanda ojnatas, xej kuruq cerde ulus manadyr algaş turar cyuly paza par, ooda onu ekki organizastyq corudar polza, kluptun xerengizi kabydeer usur-luq-la polgaş.

Klup azylynnaryň sulazy-pile mýndaa cookta caa xereezennerni xuralyň carylyşy cok, sook karangş paзыnga erttirgen cyyl paza par polgaş.

Moон ap kerge, kluptun kul-tur massalyq azyly polgaş iştik-ly curumu xooraj conunun negel-dezinge cer-le cetpejin turar tur. Ol kluptun pygy cetpes pajdal-yn 1937 cýldyň egezinde kol-duun uzutkap algan turar sorul-ga-pile Profes tep ceyilelinden klup direktoru eş Mombuuzaj şangşy taalgadan perip, ol klup-tun azylyň tary xynap kereze-ar tep kulak salyp olur-men.

Kyzecki.

Xel sumuzunun arattarynyň oerenip turary

ARN TK-nyň targazy eş Toka ARN-nyň 10 tugaş Uluq xural-lyň toktaaldaryň tanyştyr kyyssediri-pile pistin Paзын-xemcik kozuununga 11 ajda coraş, Xel sumuzunga pargaş, ыnda namnyň 11 tugaş yvrynyn kalbak xural-ly klygan. Myn xuralga, koncuq topcu, pildingir iletkeledi klygaş, tary kyyssedir azyldary toktaal-ga şanap temd-qleen.

Eş Tokaňyň ыtkelin tynnaaş, undyrgen toktaaldy jozugaar 11 ajlyň 27-28 xynnerinde tus su-muga nam carylyşkanyň pel-ykteriniň aajly-pile 9 kezek cerge xuraldar cýld-rarga, şuptu 750 kizi cýlgan. Tus-tus nam cary-lyşkanynda oerenip turarlaryň topcu pyrytkelin alarga, şuptu

475 kizi oerenip turar, oon iştin-de er kizi 232, xereezenn kizi 243. Olaryň iştinde pizikly ekki pilly kizi 4, ortumak pilirler 83, adak pilirler 336, şuut pilbestir 52 kizi polgan.

Po pelgymner 7 xonuk iştinde 1-2 kattap kicceeldip turar pol-gaş cer-le azyly ekki.

Kirip oerenir şkola

Tus sumuda kirip oerenir şkol-anyň azyly 9 ajdan po 12 ajda cedir eleen ceditgelic corup kel-gen. Bnda oerenip turarlary 32 kizi, şkolany en paşajly azyldar-da 18 kizi cangş „a“ ter yzyk pezin pilbes turgan polza, am 6-la kizi pagaj pilir poop turar.

Nam yvrynyn sekreteri

Tilgizek.

Carlal

Po 19-tun xynynyn tyştekkiniň mugur 2 şakta „Şyn“ solun ceringe xoorajda pygy xana solunna-ryňny ergelekçileriniň xuraly polur. Uk ajtkan şakta xana solunnaryňny ergelekçileri ozal cok cedip kelir polgaş seelgy undyrgen solunnaryňny materialyň ekelze coguur.

Anaa kol iletkel klyr solunnar polza, Tipogra-fa, şeriqde, koopla xana solunnary polur.

Cer-cerde solun cagylgazyňny corulgazy

Tipograf kolektivinde

Kyrtipograf kolektivinde 1937 cýlda solun parlalga cagylgazyňny corup turarýn manaa todargajlaarga:

	Cýlda cagaan-nar	6 ajda cagaan-nar	Şuptu kattyş-kaş
1) „Şyn“ solun . . .	39	7	46
2) „Xostuq arat“ solun	32	4	37
3) „Areve şyn“ solun	38	2	40
4) „Cazaktyň kol medeezi“	26	3	20
5) Taşlykky cagylgalar	—	—	60
Kattyşkaş	135	19	211

Po polza, pistin kolektifte solun cagylgazy tyrgen corup turarýn kergyzyp turarý ol polgas enir cýlga temejleerge tákka xej esken tur.

Moon-pile kadý idegep sagyn-

Tipografa nam yyrynde

Tipograf canýnda nam yyrynden 1937 cýldyň solunynyň cagylgazyňny tugajýnda kelgen medeeni kerge, myn yyrde solun cagylgazy cedigeliq corup turar.

Tus yyryn kizigynneriniň sany 23. Olaryň am yjede tus-tus solunnary cagaan pol: „Şyn“ solun 18, „Areve şyn“ 15, „Xostuq arat“ 17, „Cazaktyň kol medeezi“ 17, kattyşkaş 67.

Ystynde solunnaryň şuptuzun cýl xuussaaly cagaan. Moon ýnaj, Tawada xamaatý connun

dyranyň polza, solun setkyyl-dy cagydyr algaş, onu cawy-pile azyqlar, ýnda mýnda oktagylat-rajýn azaar, iştinde pizeen cyyl-dei-pile ekki tanýr ar turar coruk koncuq cugula tur, ýan-gýja cagyň alga solunynyň № 1-2-3-4-5 ter azaar alýr, oon-taa ýnaj cýl tengyze cedir can-gýs-taa nomer cidirwejin kektap ar turup, adak seelynde tepter klyr alýr coruk koncuq cugula.

Mýncagaş, eske kolektifterde pis ýskaş 1937 cýldyň solun parlalga cagylgazy kancaar corup turarýn solunga pizip turar po-ter klygyr tur-pis.

Tipografia Profes yyrynyň targazy Idam.

Solun parlalga cagyksy M. Şyzaa.

„Purungaar“ ter solun polgas SSRE-niň solun, setkyyliderin paza-la cagyň turar.

Tus yyryn 4 kizigyny kedee-de alýnda polgas solun cagy-vajýn turar. Am olar cedip kel-ze, solun cagylgazyň 100% ky-ysseidip polur.

Kolektif talazy-pile 200 azyq cagylgalyq turar.

Eske kolektifter solun cagyl-gazyňny tugajýnda Tipograf kolektivinden yieger alza coguur.

Tarlaqynyň Sýnny kyrekonomunda

Tarlaqda sýnny kyrekonom-nuň azyly, alban haarlaryňny 1937 cýldyň solunyny cagaanýn manaa todargajlaarga:

	1 cýlda	6 ajda	Şuptu
1. „Şyn“ solun . . .	27	4	31
2. „Xostuq arat“ . . .	30	2	32
3. „Areve şyn“ . . .	29	5	34
4. „Caz. kol med“ . .	26	2	28
5. „Purungaar“ . . .	8	—	8

Pistin kyrekonomda azyldap turarlar kizi kuruq cok 4 cyyl cagylgany cagyň algannar, cam-dyk kizlerde 5 cyyl-taa cagylga-lyqlar par.

Moon ar kerge, Tarlaqda sýnny kyrekonomda solun parlalga cagylgazy koncuq şakrýn corup turar.

Po cagylgalyňny akşazyň Turannýn poştazynda tuzaar perdi-bis, solun cagylgazyň am-taa y-gylcylep corudar-pis.

Moon-pile eske kyrekonomna-da, alýn cerlerinde polgas pydyr-ylge cerlerinde azylynnaryň pis ýskaş solun parlalga cagylgazyň kalbarlyr poor ter klygyr dývys. Kyrekonomda Şojdun.

Kaa-xemniň Pyren sumuzunda

Kaa-xem kozuunynyň Pyren sumuzunyň arattaryňny 1937 cýldyň solunyny po 12 ajny 10-ga cedir cagydyr algaň polza:

„Şyn“ pir cýlda 40, aldy ajda 19, kattyşkaş 59, „Areve şyn“ pir cýlda 31, aldy ajda 14, kattyşkaş 45, „Xostuq arat“ pir cýlda 22, aldy ajda 26, kattyşkaş 48, „Cazaktyň kol medeezi“ pir cýlda 10, şuptu cagylgalar kattyşkaş 162 polur.

Po sumuda coguur nazlyq pizik pilir connu sany 308 po-op turda, pygy solunnaryň cagylgazy cyq-le 162 poor turarý koncuq cetpes tur. Solun parlal-ganyň ertee ciigeen polgas arat-larnyň tavar azyly ulam kowyder turar xirezinde po ystynde caga-an solunnaryň şynar talazy ele-

en kudu tur, cýl tize, 6 ajny cagylgalyr eleen kowyder turar. Solunyny taradylgazy koncuq pagaj. Arvannýn arattaryňny caga-an solunnary arvan targalary-nyň oenge pargaş, 10-20 xonuk iştinde cýdar, tyrgen taradyr per-in podavas cyylder par. Cýl tize, 9 tugaar arvannýn targazy Culazak teerzi, podunuy arvanný-nyň arattaryňny cagaan solunnary-ny nam yyrynyň sekreteri eş Ad-ýaadan xylker algaş, oon 2-3 xonukta aragalap turgas, aatka xeqledip kaaş orvak cazyk sol-unnary arattarga tuzaar perip turar tur. Culazaktyň po coru-unun tugajýnda sumu cagyrga-zyňny tyrgen xemceq alýr cugula.

P. Cimbi.

Tokkur-ool ekki oorenip turar

Coen-xemcik kozuunynyň Te-sannýn tert argazynga paza kon-ve xaja sumuzu „Şyn“ solunyny cagylgazy aratkoru tees şannat-kan eş Tokkur-ool polza, 1936 cýldyň 10 ajny 22-de Kyzyl-xoorajda San ministeriniň canýnda turguskan sanakşy surguulun-ga oorenip i pile keep kirgen.

Am 12 ajny 15-ke cedir eş Tokkur-oolun oore ip turar paj-dalyň kerge, pizitiny tyrymyng-e kymny-taa artlyk oorengen,

sanany tert argazynga paza kon-cuq ekki oorengen. Podu oore-iderkeji aratkoru tees şannat-kan eş Tokkur-ool polza, 1936 cýldyň 10 ajny 22-de Kyzyl-xoorajda San ministeriniň canýnda turguskan sanakşy surguulun-ga oorenip i pile keep kirgen.

Am 12 ajny 15-ke cedir eş Tokkur-oolun oore ip turar paj-dalyň kerge, pizitiny tyrymyng-e kymny-taa artlyk oorengen,

Oorenikli T. Cymzy.

Kyzyl-dyň kattyş-kan şkolazynda

Kyzyl-xoorajda kattyşkan şkol-ada 1937 cýldyň solunyny cagyl-kan kiziniň sany 224, olaryň cagydyr alga solunyny 324 kezek. Olaryň iştinde nam kizigyn-neri 34 kizi, olaryň cagaan sol-unu 132 kez k.

Po cagylgalyr tus-tus todar-gajlaarga: „Şyn“ solunyny pir cýlda cagaan 25, aldy ajda—47, „Areve şyn“ pir cýlda—26, aldy ajda—78, yş ajda—74, „Xostuq arat“ pir cýlda—20, aldy ajda—31, „Cazaktyň kol medeezi“ pir cýlda—19, aldy ajda—4, kattyşkaş 324 kezetti cagaan.

Po polza, pir tugaar tynnel-diň medeezi tur. Am moon son-gaar cagylgany ulam yrgylcylep corudar.

Kattyşkan şkolada ARN yyrynyň targazy Sendazy.

Pii-xemniň Өök sumuzunda

Pii-xem kozuunynyň Өök sumuzunyň pygy organizastary pol-gaş arat conu 1937 cýldyň sol-ununyny cagylgazyň mýncaar cor-udup turar:

Cagylgalar attary	Cagylgalyrnyň xuussaalary			Kattyş-kaş
	1 cýl	6 aj	3 aj	
1. „Şyn“	24	2	—	26
2. „Cazaktyň kol medeezi“	9	2	—	11
3. „Areve şyn“	19	1	—	20
4. „Xostuq arat“	20	6	—	26
Şuptu	72	11	—	83

Mýncagaş, moon songaar sol-un cagylgazyň ekki kowyderi tugajýnda Eerbek sumuzun margyldaaga klygyr tur-pis. Moon songaar cagydyr-pile margylda-aga kilrer sannaryň polza: „Şyn“ solun 20, „Cazaktyň kol medeezi“ 7, „Areve şyn“ 9, „Xostuq arat“ 16, kattyşkaş 52 kezek.

Po margyldaawystyň pir tug-aar tynnelin 1 ajny 15-te, 2 tugaar tynnelin 5 ajny 1-de tyn-neer-pis. Myn cagylgany san tal-azy-pile ev s, şynar talazy-pile cýl xuussaaly kowyderi-pis.

Nam yyrynyň targazy Ongar-ool.

Sumu targazy Sotpa. Sekreteri Sarýq-ool.

Soon isteeş xarýs-salga-ce

Uluq-xem kozuunynyň Ejliq-xem sumuzu 4 tugaar arvannýn xamaatlyzy Tumen-pajý ter ki-ziniň uruun, myn kozuun Caatly-xooraj sumuzu Cýzanmaa, Totpa olar po cýldyň 8 ajny 25-te araga-xymystyq ajan coruk kly-yp pargaş Keritikkeje kudu jozuyu-pile tpy turgan. Bncar-da uruquun aksýn ajtyrarga ýnawzan.

Oon soonda 11 ajny 25-te Keritikkej 3 kizi ederttip algaş, paza-la araga-xymystyq pargaş, Tumen-pajý aalyňny uluzun ezirt-tip-kaaş, uruquun kys-pile tudup ekkelerge, uruq pir-taa xonmaj-ýn, ol toraan mannap cana per-gen.

Po cuny ajtyr tur teer pol-za, xereezen kiziniň erge-xem-ceenge ergi jozu-pile xaldap, ul-ustun revoluscu xoojlu tyrym-ynge udur polbas cyyldy sagyş-ty-pile klyr turarlar tur.

Po tugajýn kozuun şygyzyn-den tarý xnap kergeş, xoojlu tyrym jozugaar tynbyq xemceq alza coguur tur.

Tyrymcy.

Aratkorlar cagaalaryny izi-pile

Solunga pizittingen cyylderge xarýylar

Po cýl yngen № 48 (549) „Şyn“ solunda „Lancy“ ter aratkorla xar-ýlaaryň polza:

Tandy kozuunynyň Kék-puluq su-muzu 7 tugaar arvanda xereezen Torsanmaa teerzi podunuy uru Tol-baazartyň aşıaa, podunuy kydezi Tyndyp-ooldu cer-le ala karaa-pile keraes ter pizeeni şyn tur. Cyl teer-ge, myn Torsanmaa—uruunnu Kam-ny-xeliq oqlunga peer-men, sen ýs-kaş asky ýt kizee xajyň-tiň xal-dapra, ýra-coru—ter kydezi Tyndyp-ooldu paak seqler, toramcýlar tur-gan şyn.

Mýncagaş, moon ol coruun xoojlu tyrymge karşy cýbe polganda 150 akş-pile şildip xemceq aldyvys.

Oon ýnaj uruun cýs uruun elyrdy ter pizittingeni isteeribiske to-dargaj margyldaalyq cyyl cok poldu.

Paza po cýl yngen № 90 (591) „Şyn“ solunda „Arakor“ ter aratkor-la xarýlaaryň polza:

Tandy kozuun Kék-puluq sumuzu, am podu Pii-xem kozuunynyň tebi-keeri Suqluq-xemde curtur turar Өelet-xuuraq kadajy Cýpsýnmaany solunga pizittingen, curtur turar cer curtunuy azy-pile Pii-xemniň şygyzyn-ce şilcittibis.

Tandy kozuununda şygy targazy Ş. Lopsan.

№ 89 (590) „Şyn“ solunyny 4 tu-gaar arvanyň 4-5 oduruunuy ortu-zunda „Sadýcýlaryň şak mýndyq cetpes coruktaryň tarý edip cazaary cugula“ ter attyq cybede aratkorlar „Majgýn-xynaar“—pile „Pilgenni“ pizeen cyylderin Coen-xemcik koz-koobundan xnap kerge:

1. Syt-xeldyň Suq askynda majgyr-ergelekci Şojdun tala-tugaj tyrtkaş, kymga cuny perip turgan-taa pildinmes, ekki-pagaj kizini ylgaan-taa ceri pildinmes poor tur. Oon podun arat conga eeldek ewes teen tur, po tugajýnda podunuy pajdaly ýndyq kizi poldu. Bncas ol tugajýn-da eeldek sadýqla ter taalga pergen-pis.

2. Pajzannýn ere kylan şyn tur, ol tugajýn am yze sanazy-men ter xyleenip turar. Bndyq polza-taa, Şemi sumuzu Pelbejden şary sadýr al-ýr xamaan cok, ýndyq kizini adş suraa-taa cok poldu. Camdyk cetpes cyylderiniň tugajýnda xemceq alga-n-pis.

Kozkoop targazy Lopsan. Redaksýan: Eş Lopsan şler, po xarýnary-pile kadý, Maadyr-oolun tugajýn paza pizeen tur şler. Cogum ol Maadyr-oolu kaaş tugaar solun-da pizeeni tavylaady. Bndyq telee-de, ol tugajýn todargajlap pizip keryner.

Samaaranyň kezektin pir şiidin tavar xerek

Uluq-xem kozuunynyň Temir-suq sumuzu 4 tugaar arvannýn xamaatlyzy Samaaran, oon iji oqlu Syrynmaa, Poška olar, 1933-34 cýldaryň cagyňny araga işken sanýnda polgymnezir al-gaş ulus etteer, cazak cagyrgany xeme tavarlyr—mýndyq pajdaly-ndan pir kezekte kozuunynyň pajýssaakş ceringe pajýssaad-p, pajýnnadyp turgas picce kada kezemze alga turgannar.

Oon soonda 1936 cýlda paza-la ol pajdalyň tagyn Өjydyr kel-gen. Cyl teerge, po ertken cagyň 3 tugaar arvannýn targazy eş Xuurakty, ol yş adalyşky feodal Tylyba lamanu oenge sýndy-yp algaş Өyryeringe cedip turgan-nar. Bncarda olaryň cugaalar turgan polza, „po xadyň pazynda Өqlerini iştin sýndyrtyp turgas, xojtpaan xunap tir izer cybe“ ter algyr klyklyr şaar turgas, xamlyk Өqlerini eelerin ojladykpaş, xojtpaan oorlap tir izip turgan cyyly paza par. Can-gys Poşkanýn pezin po cagyň

etteen kizizi iji yş cedip turar, ýlangýja Arakcaan „Өlyrer kizi men“ tres tokrak ýaş-pile ka-garda, 15 xonuk azy cok cýtkan.

Am ol yş adalyşkyňny cugaa-lar turar polza, „1933-34 cýl-darda kozuunga pajýssaakş tur-dan Şiri-sanaa ter tандаş xaj-lyq, cer cekpezi-teq cybe, pis yş adalyşkyň taanda koncuq pajýnnap turgan, ol kulugur co-raandan songaar pisti pajýnnap cybe cok polgan“ ter kyzanyp xap turarlar.

Ystynde ajytkan Samaaran, Syrynmaa, Poška—po yş adalyşkyr polgymnezir algaş, arat tymen-niň am-tyňnga kyzanyp, cazak cagyrganyň azyldaklyaryň cyu cybe ýskaş xeme tavarlyr seqler turar polza, ulustun revoluscu xoojlu tyrymyng-e udur, ton pytpe coruk polur tur.

Bndyq teleede, Samaaran, Syrynmaa, Poška olaryň eryy xar-ýssalgazyň-ce tarý şilcitse co-guur.

Pedik-el.

Pistin xarýyly

CXK Syt-xelde „Tynnap-ertken“—Şojdun tugaýn pizeeniniň uzuru pildinmes tur.

UXK Ezimde Kombuzuk—ýtkan tavylyňnyň tavylyr cok tur.

Şerijde M. Najdan—ARN-nýn toktaalýn kyyssedili ter pizeen cyyl-yn erengej polgan.

UXK Xendergede „Curt pugazy“—Kýspaj-oolun tugaýn tus sumu-da xana solununga pizi.

Eş Arapşy—Pii-xemniň camdyk sumularynda xar ulgadyr turarýn pizeenit todargaj ewes tur. Paza 11 ajny 6-dan 8-ke cedir caqgan teenit 12 aj polur magat cok.

Pii-xemde eş Şarabii—cutka udur kozconnu xuralany cogum kandyq xemceqler corudar teenit todargaj pizeen tur-sen. Am kedee cut alyly kandyq poor turarýn polgas oon-pile temissel kancaar corup tur-arsn todargaj pizi.

Coen-xemikte „Medeelekci STO“—am Kyzyl-xoorajda turar Xyrtten-cik Xendergej sumuzunda tergi sad-ly klyr turgas, eleen akş azy-lylaş telebejin coruj pargan teer ut-kalyq pizeen medeen bndyq-la to-dargaj ewes teleede, onu coguur cer-lerni xynaldazynga klier.

CXK Xendergejde Jdam-syryn—namny 6 tugaar yyrynyň xuraly polganýn pizeenini xely ertken tur.

PXK eş Jdam-syryn—Ergi-parlyk sumuzunda Toka targa suqlaryň coraany pizeenini xely ertken tur.

CXK Pora-xelde „Tynnapşy“—keziyn Norbuzuktun CAE azylyň klyspas tugaýn yyrynge medeele.

Likpuntu paşkyz Tamby-syryn—ýnaryňny xelir, şynar murnunda ыrlar-pile temej tur. Eş Seden ool slerniň ыnqar paza tapkyr şynarlyq poldu.

Cyssykkej, Ak—uruq—tavylyňny murnunda paza yngen tavylyktar poldu.

KXK Koptuda „Laa“—Mancýla-nyň tugaýn ol cerde xana solununga pizi. Paza Cegenciqni tugaýn xana solununga piziner.

Xaraalda Cymba-cap—şkola oer-edilgezin pizeenini, tynnel-pe te-erge, san cok, anaa-la erengej cugaa poldu. Todargaj pottuq tynneliden pizip koryner.

Xarýssalgalyq redaktor Lyndyp.

GidiriQ: 1936 c. 9 a. 9-tuq tynez-inde Ottuk-taşan Өrtteq-ge turgan, tizi tly aldyň ijin ysken, iji kulaany pazaş şymraş, azyrgy carýanda 233 tugaar temdektiq, xava-yaanda ergek pazym xire puuril ak tyktuq, suuk kuduruktuq, murgara coramýrgaj şywan, uluq coruk cok, picce celer, padagar pottuq, kara-xyr-en aat oorga albstm, ol olcaan pz-ardy.

Po aatly kergen pilgen polgas tut-kan eş-Өerler coguur alban cerleriň tamcştyr ilik-pe, azy men-ce tynna-dyp perip tuzalaaryn tilep carladm.

UXK Iji-tal sumuzu K. bñlaar-ool.